

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Reg. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

REGULA VI. SUMMARI

De Examine, Confessione & Communione.

EXHORTATIO I.
IN REGULAM VI. SUMMARI.

Docet modum examinandi conscientiam.

T H E M A.

*Scrutemur vias nostras & queramus, & revertamur
ad Dominum. Threnorum 3. 40.*

V E L

EX REGULA VI.

Ratia vocationis nostra similis est Archangelo Raphaëli, qui iuniorum Tobiam per omnes peregrinationis suæ vias salvum atque incolumem deduxit & reduxit, quiq; ei dedit 1. fel piscis, quo parentis cæci oculos aperuit; & hoc felle denotatur examen conscientia, quod primo loco in hac regula præscribitur. 2. Deinde docuit eum corda piscis damonem fugare, quo significatur confessio sacramentalis, quæ alterum est, quod in hac reg. 6. mandatur. 3. Piscis carnes eidem comedendas tribuit, quo indicatur sacra communio, quæ tertium est, quod in hac regula exigitur. Nunc in primis agemus de examine conscientia: quid verò hoc aliud est, nisi fel piscis confervatum, & tanquam efficax remedium cecitati nostræ adhibendum? ed enim dirigitur illud, ut nosmet ipsos probè cognoscamus, defectuum nostrorum displicentiam in nobis excitemus, & in amaritudine animæ eos detestemur. Si enim nunquam conscientia nostra latebras discuteremus; ed paulatim dilaberemur, ut defectus quantumvis magnos non sentiremus, aut curaremus, multo minùs emendaremus; atque ita in peccatorum foribus perseverarem.

• Ostendam itaque, quomodo hoc perfectionis præstantissimum medium à S. P. N. præscriptum, & à gratia vocationis tanquam à Raphaële nobis communicatum, adhibere oporteat, ut duos effectus fellis Tobia, in nobis operetur & 1. oculos aperiat, 2. mordicat, atque amaritudinem causet, quæ primariae examinis partes continentur.

I. Nolu-

aliud *Vias nostras scrutari*, nisi mores, affectus, opera, verba, & cogitationes indagare & discutere? quid est *Quarere*, nisi eadem, qualia sint, bona, an mala, perfecta, an imperfecta, Deo grata, an inuisa per examen investigare: ut inventa malitia & pravitate, per contritionem & penitentiam illam deleamus, atque ita ad Dominum Deum revertamur?

Hoc examen est veluti regula seu amussis, qua operum rectitudinem aut curvitatem dignoscimus: sicut enim saepe putamus nos linesas rectas duxisse aut scripsisse, at applicata regula, tortuosas & curvas esseprehendimus; ita pariter in via spiritus, saepe aberramus, & curvum rectum, atque rectum curvum erroneè judicamus. Quemadmodum igitur artificibus regula opus est, ita & nobis. Hoc examen est quoque veluti scopa, quae ex omnibus angulis sordes peccatorum educit, colligit, & quasi in unum cumulum congerit, ut postea per contritionem & confessionem foras ejiciatur, & anima domus munderetur.

II.
Discussio
delectu.

II. *Scrutemur vias nostras, & quaramus*. Juxta institutum nostrum duae viae sunt: Prima est perfectionis propria, quam institutum exigit. Altera perfectionis proximorum, quam pariter institutum requirit. Utraque via nobis scrutanda est. Et quidem in prima via personales errores sunt examinandi, qui ad triplicem ordinem reduci possunt: Ut enim qui in itinere aliquo versatur, tripliciter deficere potest; vel quia per devia aberrans, longius etiam recedit à termino ac re-

trogreditur, vel quia in ipsa via, hic & illic moratur, nec progreditur, sed haeret ac progredi cessat; vel quia à commensu necessario, omnique perfectionis apparatu malè instructus est; unde aut omnino non progredi, aut certè non satis celeriter queat.

Ita simile quid in via perfectionis usvenit.

Primi generis defectus sunt, peccata omnia, quocumque nomine censeantur; omnia enim illa sunt devia, quibus à fine & perfectione retrocedimus. Hic ergo *Scrutemur vias nostras, & quaramus*, quomodo à fine & perfectione recesserimus, an acediã, iracundiã, animi elatione, & vanã gloriã, an sensualitatibus &c. Ubi etiam ipsas radices scrutari oportet, ut nos penitus cognoscamus.

Secundi generis defectus sunt, in ipsa virtutum solidarum & perfectarum, quas institutum à nobis requirit, consideratione, ubi *Scrutemur & quaramus*, quàm longè subinde retrolabamur, & quantum adhuc distemus à culmine & perfectione solidarum virtutum: v. g. quàm longè absumus à continua mortificatione, quam Regula 12. exigit: à sincera intentione, etiam circa omnes res particulares; quam Regula 17. requirit: à paupertate, ut matre diligenda, ab angelica castitate, à modestia, obedientia caeca &c.

Tertij generis defectus sunt, in omnibus iis omissionibus, quae circa ipsa media Societatis nostrae, quibus ad omnem perfectionem consequendam nos instruit, committuntur. Omnia enim

enim hæc media sunt veluti commea-
tatus, & adjuncta itineris spiritu-
alis, ad culmen montis perfectionis,
& quidem efficacissima. *Scrutemur*
igitur & *quæramus*, quomodo utamur
meditatione, oratione, concione,
examine, sacrificio Missæ, instructio-
ne, lectione librorum spiritualium.

Similiter in altera via, quoad salu-
tem & perfectionem proximorum,
scrutemur vias nostras & quæramus.
Hic rursus triplex ordo examinan-
dus: ut enim negotiator quis tripli-
ci ex capite deficere potest, quò mi-
nus lucrum faciat quàm maximum
1. vel quia mercatus aut nundinas ne-
gligat; id est occasionem & locum lu-
crandi; vel quia non omnes merces
tractet, quas posset tractare nundinan-
do; vel quia non omnia talenta & fa-
cultates suas negotiationi applicet,
quas fructuosè posset: Ita simile quid
est in negotiatione spirituali; verè e-
nim negotiatores sumus, quibus di-
ctum est: *Negotiamini dum venio*. Lu-
cæ 19. Tot autem mercatus habemus
commoditates, quot animas proximo-
rum nobis propositas: tot genera
mercium spiritualium; quot vel opera
bona sunt, ad quæ incitare proximum
possumus; aut vitia à quibus revoca-
re, aut exercitia supererogationis &
perfectionis in quibus eum perficere
valemus. Tot denique sunt talenta;
quot media in Societate habemus effi-
cacissima ad proximos iuvandos. Cir-
ca singula ergo examinando *scrute-
mur, & quæramus* quantum defecerim-
us; aut in quo: v. g. concionator
circa auditores, magister erga discipu-

los, Superior erga subditos, confessa-
rius erga pœnitentes, an ad bona in-
citarint, an à malo revocarint, an, ut
par est, perficere laborarint. Sic pari-
ter *scrutemur, & quæramus*, exami-
nando media, ut sunt Sacramenta,
conciones, missiones, catechismi &c.

Et hoc est *scrutari vias suas & quæ-
rere*, quomodo à regulis deflexerimus
seu à gloria Dei, à voluntate Dei. ab
imitatione Christi, quæ una quasi re-
gula est, omnium aliarum, compen-
dium, deviaverimus. Atque his tribus
partibus, medius tantum quadraus
dandus est.

III. *Et revertamur ad Dominum.*
Ubi examen tanquam fel oculos ape-
ruerit, ut viderimus defectus nostros;
gustare debemus fellis amaritudinem,
id est, elicere dolorem, & facere pro-
positum emendationis. Sic idem Pro-
pheta Jeremias ait: *postquam eum con-
vertisti me, egi pœnitentiam* (gratiâ tuâ
adjuvante & præveniente: & *Post-
quam ostendisti mihi, percussi femur
meum* Jerem. 31. 19.

Quandiu homo non agnoscit pau-
pertatem suam, eam non averfatur,
& quandiu nescit infamiam suam, do-
lore non commovetur; ita nos pari-
ter: at *Postquam ostendisti mihi, præ
dolore percussi femur meum, confusus
sum & erubui, quoniam sustinui oppro-
brium adolescentiæ meæ*. Puduit me
probrosis adolescentiæ meæ affectibus
servivisse. Similiter alius Propheta
ait: *Spiritus levavit me* (ad locum qui-
etis, ubi defectus meos considerarem.)
& *assumpsit me* (à curis terrenis, ut
studerem me cognoscere & purgare à
malis

III.
Dolor &
emenda-
tionis pro-
positum.

malis (& abii amarus in indignatione spiritus mei. Ezech. 7. 14. Ex cognitione fel amaritudinis, dolor & indignatio spiritus profluxit. Et manus Domini erat mecum, confortans me, Ecce fiducia & propositum emendationis, cum Dei ope & gratia.

Amaror ergo & dolor nascitur ex cognitione peccatorum: *Amarum est reliquisse Dominum.* 1. Dum igitur considero Divinam justitiam, quâ peccata castigavit, etiam venialia, in Davide, Ezechia, Oza: *Erubui, percussi femur, abii amarus.* 2. Dum considero quantum per peccata amiserim: nam etsi duntaxat venialia sint; impediunt tamen aliquamdiu ab ingressu cœlesti, & dejiciunt ad ignem purgatorii. 3. Minuunt fervorem charitatis, animûmque disponunt ad alios graviores defectus & vitia: nam unum peccatum viam sternit ad alia. 4. Considerando quanta sit nostra ignavia & ignorantia, quanta debilitas, quanta difficultas redeundi ad statum, in quo antè fuimus, *Erubui, abii amarus.*

Denique requiritur propositum firmissimum emendationis & prœvidenda media, quibus deinceps prœservemur; ut est Dei præsencia: *Providebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam à dextris est mihi, ne commovear,* & denuò succumbam Psal. 17. Et vigilia; sicut enim qui an-

bulando portat vas vitreum pretioso liquore plenum cautè attendit, ita nos in vase fragili liquorem gratiæ portantés, ne effluat, cautè ambulemus.

Hæc autem conscientiaë discussio maximas parit homini utilitates. 1. Dum vitia non solum detegit, & ad eorundem dolorem, sed & ad propositum emendationis accendit, atque etiam ad pugnam animat, ut ea, quibus subdebatur, vitia prosternat. 2. Utilis quoque est ad virtutes inferendas, præsertim cognitionem sui & humilitatem. 3. Instrumentum est altissimum ad omnia opera exactè obedienda. 4. Plurimum juvat ad puritatem animæ, omnemque perfectionem consequendam.

Quapropter, Charissimi, hoc tam præstans & efficax medium magnâ diligentia indies usurpemus, ferventer gratias agamus, lumen devotè efflagitemus, exactè peccata & circa nos & circa proximos commissa discutiamus. *Scrutemur & quaramus,* amaritudinem fellis & dolorem degustemus, atque ita fructus uberimos examinis percipiemus, quod si verò id neglexerimus, post multorum annorum decursum iidem, imò pluribus defectibus & delictis nos quam antè irretitos, ex defectu accurati examinis deprehendemus.

EXHO R.

EXHORTATIO II.
IN REGULAM VI. SUMMARI,

Explicat ternas Sacramenti Pœnitentiæ partes, Contritionem,
Confessionem & Satisfactionem.

T H E M A.

Confitemini alterutrum peccata vestra. Rom 10.

Peccata funes esse & vincula, quæ peccatores constringant, & irretiant, Vates Regius de semetipso proficitur, dum ait: *Funes peccatorum circumplexi sunt me.* Psal. 118. 61.

Tanta verò est virtus & energia Sacramenti pœnitentiæ, ut licet mille peccatorum funibus, mille carenis & vinculis sis alligatus, ad unum absolutio- nis verbum, *Absolve te*; mox omnia vincula dirumpantur atque dissiliant. Nec minus Confessio Sacramentalis vinculum est & funis, imò funiculus triplex, cui meritò applicemus illud Eccles. 4. 12. *Funiculus triplex difficile rumpitur.* Confessio enim ex tribus partibus, veluti tribus filis componi-

tur, scilicet Contritione, Confessione, & Satisfactione; Hoc funiculo Divina misericordia animas ad se attrahit, illasque sibi denuò unit, & in amicitiam recipit, qui ingens fructus est confessionis; cum in tali unione & conjunctione, tota hominis felicitas consistat.

Hic quoque *funiculus difficile rumpitur*, dum frequens confessio, ob serium propositum, & dolorem toties repetitum, retrahit, & retinet hominem ne faciliè in pristina peccata relabatur: exemplò religiosi illius, qui testabatur non meminisse se, quod unquam bis in idem peccatum incidit.

Hujus igitur funiculi triplicis partes in hac exhortatione explicabimus; nimirum cordis Contritionem, oris Confessionem & operis Satisfactionem; ut eisdem quot hebdomadibus & sa-
pius, magno cum fructu usurpemus.

I. Primus

I.
Pars con-
fessionis
cordis
contritio.

I. Primus funiculus est, *cordis contritio*. Quæ nihil est aliud, nisi dolor & detestatio peccati præteriti super omnia, quia est offensa Dei voluntaria, cum proposito de cætero non peccandi. Quam confessionis partem insinuavit S. David dicens: *Sacrificium Deo, spiritus contritus: cor contritum & humiliatum Deus non despicies*. Psal. 50. Ut verò hæc contritio sit legitima, requiritur in primis, ut ex motivo supernaturali concipiatur; v. g. ob amissam cœlestem gloriam, aut promeritam inferni pœnam; atque tunc est imperfecta, attritioque dicitur; vel ob offensam Dei super omnia dilecti & tunc contritio perfecta nuncupatur. Requiritur ergo 1. Detestatio peccati, seu displicentia atque odium peccati, voluntasque seu propositum nullo modo amplius peccandi: nam ut ait S. Gregorius: *Perfèctè convertitur, qui, cùm semel, quod pravè egerat, plangit; quod rursus plangat, ultra non repetit*. 2. Tristitia seu dolor de peccato commisso, qui ex eo nascitur, quod intellectus peccatum perpetratum esse intelligit; & malum præsens inevitabile cognoscit. 3. Ex hac tristitia, sequitur nonnunquam etiam sensus quidam seu dolor in corpore, qui lacrymas subinde elicit & gemitus excitat atque planctum. 4. Consequitur etiam quandoque pudor, seu confusio: peccator enim advertens peccatorum suorum fœditatem ac turpitudinem, pudore suffunditur, ita ut non audeat oculos in cœlum levare; sed in infimo loco jacens, sub omnium pedibus se

constituat, pectus percutiat, & velut publicanus ille, stans à longè ingeminet: Deus propitius esto mihi peccatori. 5. Requiritur denique occasio nis ad peccatum allicientis evitatio; aut ceterè propositum evitandi; ut rectè monet S. Bernardus: *si vera compunctionis indicium, opportunitatis fuga, subtractio occasiois*. Serm. 1. de Relurr. Dom.

Habet hic dolor & detestatio, amarorem aliquem; sed quod amarum est ori, salubre est corpori, ut trita fert parcemia, amarum fuit fel à Tobia parenti allatum; sed cœci oculos illuminavit: amarum est rhabarbarum, aloë & absinthium, sed sanitatem restituit, & noxios humores expellit. Sic quoque contritio, amore non caret, at magna commoda parit; gratiam amissam restituit, Deoque reconciliat & unit. Est enim veluti lixivium, quod acre quidem est, sed fordes peccatorum eluit, atque abstergit: est velut lima quæ peccati rubiginem eradit: & anima peccatrix ceu æthiopissa ponit pellem suam, & pardalis varietates suas, in sinu Magdalenæ, candoremque gratiæ & sponsæ decorem recipit.

II. Alter funiculus, est *oris confessio* & ipsa peccatorum enarratio, quæ secunda pars est Sacramenti penitentiæ. De qua sic loquitur Concilium Tridentinum sess. 14. c. 5. Ex institutione Sacramenti penitentiæ, universa Ecclesia semper intellexit, institutam esse à Domino integram peccatorum confessionem; & omnibus post Baptisma lapsis, jure divino necessariam esse

quia Dominus noster JESUS Christus, è terris ascensurus ad caelos, Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tanquam Praelides & Judices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quibus Christi fideles ceciderint; quò pro potestate clavium, remissionis aut retentionis peccatorum sententiam pronuncient. Constat enim Sacerdotes incognitâ causâ judicium hoc exercere non potuisse; nec aequitatem quidem illos in penis injungendis servare potuisse, si in genere duntaxat, & non in specie potius ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent.

Ex quibus liquet, oportere à poenitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in confessione recenseri: nam ut ait S. Augustinus L. 50. hom. 12. *Deus noster quia pius est & misericors, vult ut ea confiteamur in hoc saeculo; ne pro illis postmodum confundamur in futuro, juxta Sapientem, qui ait: Pro anima tua non confundaris dicere verum: est enim confusio adducens peccatum; & est confusio adducens gloriam & gratiam.* Eccl. 4. v. 23.

Requirunt autem confessio has praecipue conditiones: Sit simplex, humilis confessio, pura, fidelis. Et quidem 1. Sit *simplex*: ut nec augendo, nec minuendo, simpliciter peccata tua recenseas, prout gesta sunt, certa ut certa, dubia ut dubia. 2. Sit *humilis*, quæ nullo respectu aut verecundiâ, à dicenda veritate superetur: *Est confusio adducens gloriam & gratiam.* 3. Sit *pura*, quæ, ut explicat S. Bonaventura

in spec. disc. p. 1. c. 9. purè propter Dei amorem & peccati detestationem fiat; peccatâque simpliciter dicantur, non secus atque si Angelo cuiuspiam cordis secreta cognoscenti, narrarentur, absque ulla fallitate aut ambagibus. 4. Sit *fidelis*, quâ quantum homini possibile est, juxta id, quod Deus de peccato cognoscit, ipse sua confiteatur: *Effunde sicut aquam cor tuum, ante conspectum Domini.* Thren. 2. 19. Ita nullum grave delictum celes, si veniam ac remissionem desideres. *Non operni*, ait S. Augustinus super Psal. *sed aperui, ut operires: non celavi, ut tegeas: nam quando homo detegit, Deus regit. Cum homo celat, Deus nudat. Cum homo agnoscat, Deus ignoscit.* Confitenda itaque necessariò omnia gravia crimina; confitenda quoque necessariò illa, de quibus dubitamus, num sint lethalia. Confitenda etiam à Religiosis (licet non necessariò, sed utiliter) peccata venialia, ob statum perfectionis acquirendæ, quem profitentur: hæc enim fervorem charitatis immittunt, & profectum spiritualem sufflamant. Confitendus quoque peccatorum numerus, & circumstantiæ speciem mutantes.

Et hæc quoque poenitentia pars amarorem nonnullum habet, sed animæ sanitas, Dei amicitia, & amor omnia vincit ac lenit. Accedit, quòd non Genio cuiuspiam cœlesti purissimo, & à sordibus peccati remotissimo; peccata sint confitenda; sed homini similiter peccatori, infirmitatis abyssu, qui aut in similia, aut forte pejora peccata cecidit, aut Deo tantillùm manum sub-

B b trahen-

trahente cecidisse, gravioribusque miseris seipsum fecidisse potuit. Suavitatem quoque & dulcedinem confessioni addit, quod homo ille, cui peccata pandimus, Dei locum teneat, ejus potestatem ac personam referat, adeoque divinitus viscera misericordiae induat; absque omni contemtu imò commiseratione magnâ, peccata in sinum patrum effusa recipiat, inviolabili secreto regat; mortemque ipsam subeat potius, quam vel minimum delictum in tribunali sacro acceptum revelet.

O quantum igitur beneficium est, Sacramenti hujus institutio! quis reorum mortis, quis maleficorum scelera sua Judici non libenter aperiret, si absolutionem securam nosset? libentes itaque ac promptè hebdomadatim peccata nostra Sacerdoti, tanquam ipsi Christo, qui per Sacerdotem ea remittit, aperiamus: nam ut ait S. Augustinus: *Confessio est salus animarum, dissipatrix vitiorum, oppugnatrix demonum. Quid plura? obstruit os inferni, portas aperit paradisi.* In lib. de penitentia.

III.
Operis satisfactio.

III. Funiculus tertius est, *Operis satisfactio*, quæ sicut duæ præcedentes partes essentielles sunt, ita hæc est pars Sacramenti Penitentiae integralis: nã ut S. Ambrosius L. 2. de pœn. c. 5. advertit: Qui agit penitentiam, non solum diluere lacrymis debet peccatum suum; sed etiam emendatioribus factis operire, & tegere delicta superiora, ut non imputetur ei peccatum: Unde & Sapiens monuit: *De propitiato peccato noli esse sine metu.* Eccl. 5. Et Christus: *Facite fructus dignos peni-*

tentia. Matth. 3. Quo autem modo fructificare poterimus? Interrogat S. Chrysostomus: si utique peccatis averfa faciamus. *Aliena rapisti? incipe jam donare & propria: injuriam intulisti; beneficiis placare contende.* Illi- citas sceleratus es voluptates, nunc etiam à licitarum usu suspendere. Neque enim vulnere sufficit ad salutem, tantummodo spicula de corpore evellere, sed etiam remedia adhibere vulneribus.

Proportionata igitur satisfactio pro peccatis & prudentis arbitrio taxanda, præstari debet, prout peccatorum qualitas & poenitentis necessitas exigat: pro gravissimis enim delictis levem satisfactionem indicere, omnino inconveniens foret. Deinde apta sit, sicut medici non cuivis morbo quamvis, sed aptam medicinam præscribunt. Appositè hanc in rem docet S. Albertus scientiâ & vitâ magnus L. de virt. c. 41. Pro superbiâ ad fastidendum præscribantur opera humilitatis: pro avaritiâ elemosynarum largitio: pro impudicitia carnis castigatio per cilicia & flagella: pro gula, jejunium: pro loquacitate silentium & oratio: pro invidiâ charitatis opera: pro rapina opera liberalitatis.

Causas verò ob quas satisfactionem hanc Deus requirat; assignare possumus. I Quia Divina Justitiæ ratio exigat, ut quemadmodum in Baptismo remittitur peccatum alienâ voluntate commissum, ideoque etiam pœna relaxatur; ita post Baptismum peccata propriâ voluntate commissa, etiam propriâ satisfactione castigentur & dele-

deleantur. 2. Quia alibiqui homines libenter peccant; cum impunitas juxta S. Bernardum sit incuria soboles, insolentia mater, radix imprudentia, transgressionum nutritrix. 3. Quia peccatorum reliquiis medetur, dum habitus vitiosos virtutibus contrariis abolet satisfactio. 4. Quia ad augmentum meriti conducit, quod tum ex obedientia, tum ex ipsa Sacramenti efficacia, & meritis Christi, cui per ejusmodi satisfactionem conformamur, provenit.

Quare libenter injunctam à Sacerdote poenitentiam acceperimus, nunquam magnam, sed levem reputemus: quid enim, licet forent centum rosaria, centum jejunia, centum flagella aut cilicia, illa forent; si cum paucis etiam diebus in flammis purgantibus transigendis conferantur? Deinde citò, aut quam primum licet, eam adimpleamus, ac bene speremus: licet enim hæc poenitentia, si æquâ lance ponderemus, penas promeritas in purgatorio minimè adæquens; tamen quia eas sponte subimus, & charitate impellente persolvimus, id quod per se minus laboris & doloris habet, ratione tamen charitatis & spontaneæ oblationis plurimum apud Deum valet, & penas in altera vita debitas extenuat.

Atque hæc sunt ternæ partes Sacramenti Poenitentia, quarum binæ priores essentialia à Theologis, tertia integralis nuncupantur: quæ simul junctæ funiculum nobis triplicem faciunt, & quinos sequentes effectus nobilissimos produciunt. 1. Remissionem peccatorum obtinemus. Ait enim

Christus Dominus: *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis.* Joan. 20. & Propheta coronatus. *Tu remisisti impietatem peccati mei.* Psal. 31. *Nulum tam magnum peccatum, quod confessione non deleatur; etiamsi Lazarus quadriduanus esset, ac foveret, ait S. Augustinus.* Et Richardus Victorinus tract. de exterminio mali. *Omnia, inquit, in confessione lavantur, conscientia mandatur, amaritudo tollitur, maris tempestas sedatur, tranquillitas redit, spes reviviscit, animus hilarescit: Si quidem beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Anima expurgatur: confessio enim veneni Diabolici est vomitus: Si coactus fueris in edendo multum, surge à medio, & vomere, & refrigerabit te.* Eccl. c. 31. *Confessione pura esse confessionem impunitatis & spurcitiæ, qua intus erant inclusa, inquit Chrysostomus. Egere, & refrigerabit alleviabitque te. 3. Gratia, quæ est animæ decor & ornamentum restituitur: Ama confessionem, si affectas decorem, confessioni jungitur decor & pulchritudo: nam si peccata sunt, in confessione lavantur; si bona opera mundantur, ait S. Bernardus Epist. 7. 4.*

Valet ad evitandam confusionem coram Deo: si tu peccata tegis, Deus detegit; si tu ea aperis, ille operit. *Tu fecisti abscondere, ego autem faciam illud in conspectu Israel; & in conspectu solis; agebat Dominus per Nathan Davidi. 5. Denique confessio ritè instituta promeretur regnum cælorum. ut docet S. Laurentius Justinianus de disciplina monast. Confessio veniam impetrat, cœlum aperit, pacem reddit, offensam Ma-*

Bb 2 *gestatem*

gestatem cito propitiat, dummodo debito modo fiat. Cui S. Ambrosius ad stipulatur dicens: *Confessio à morte liberat, aperit paradysum, spem salutis tribuit: quia non meretur justificari, qui in vita sua noluerit confiteri.* His igitur animati & excitati, magnâ diligentia & preparatione hoc Sacramentum frequentemus, & prastantissimos hosce fructus reportabimus.

Quapropter, Charissimi, quotiescunque, hebdomadibus singulis, aut festivis diebus ad penitentia tribunal

accedimus, hoc funiculo triplici arde nos Deo uniamus. Contritionem sinceram ex amore Dei, super omnia dilecti, eliciamus. Confessionem exacte, cum dictis conditionibus, peragamus. Satisfactionem quoque prescriptam, promptè alacriter, mox impleamus. Hâc ratione & peccatorum nostrorum remissionem, & animâ munditiem, & mentis decorem ac pulchritudinem; & à confusione liberationem, & perpetuam regni celestis gloriam nanciscemur.

EXHORTATIO III. IN REGULAM VI. SUMMARIJ,

Ostendit Confessionis hebdomadariae causas & fructus.

T H E M A.

Si confiteamur peccata nostra, Deus fidelis est & iustus, ut remittat nobis peccata nostra & emundet nos ab omni iniquitate. 1. Joan. 1. 9.

Alterum puritatis conscientia conservanda antidotum, in Regula 6. à S. Patre prescriptum, & ex homologes hebdomadaria, qua per cor piscis, suâsi Raphaëlis Archangeli, à Tobia asservatum, adumbratur. Dum enim Tobias interrogaret: *Obsecro te Azaria Frater, ut dicas mihi, quod remedium habe-*

bunt ista, qua de pisce servare iussisti? Et respondens Angelus dixit: Corâs ejus particulam, si super carbones ponas, fumus ejus exiricat omne genus dæmoniorum, ita ut ultra non accedant. Tob. 6. Atque ita profus evenit; Tobia enim Saræ cubiculum ingresso, ac partem piscis igni imponente, atque in oratione sese prosterente, fugatum est dæmonium, ita ut deinceps nunquam reverterit. Pari ratione, dum nos per veram contritionem, & emendationis propositum, cor nostrum quasi

1.
Causa &
fructus
rebetoris

quasi in duas partes dissectum igni charitatis in Deum, imponimus, & generali exhomologesi peccata debite expiamus; Diabolus fugatur; & si peccata quaedam repullulantia, & insinuantia sese reliquias, quot hebdomadibus, amputemus & evacuemus, diabolus nunquam redit; ut experimenti ipsi didicistis: Deo enim cor iam occupante, sanctorumque Angelorum custodia illud circumvallante, hostis locum in eo non reperit, licet tanquam Leo rugiens circumeat, portam indagans, per quam denuo intret, ut hominem devoret.

Quare causas prescriptae exhomologeseos hebdomadarum, & fructus multiplices exhortatione presente explicabimus, ut ea magno cum fructu utamur.

1. Exhomologeseos de tota vita, sub ingressum Societatis instituenda, causam, superius insinuavimus esse; ut scilicet peccatis nostris omnibus, in unum quodammodo cumulum conjectis, ac simul in conspectu positis, majore & intimiore doloris ac detestationis sensu feriamur. Annuz vero causam esse asseruimus, ut Oeconomorum, mercatorum, quastorum more, quot annis rationes nostras rite perficiamus, meliusque coram supremo Judice in hora mortis subsistamus. At quanam, obsecro, causa exhomologeseos hebdomadarum est? S. Patriarcha nullam quidem assignat; haud tamen difficulter eam augurabimur: nam

1. Ut efficax foret contra relapsum in peccata saeculi alexipharmacum. Quemadmodum enim, morbo depul-

so, remanent ejus reliquiae, pravæque in membris dispositiones, quae nisi contrariis evacuentur medicamentis, agritudine facile revocant: ita in Tyronibus recentem mundo, in portum religionis, appulsis, remanent habitus vitiorum, actibus multis generati; qui nisi per exhomologesin, similiæque media curentur, facile in pristina peccata relabuntur. *Confessio*, inquit S. Isidorus L. 1. c. 12. *sanat, confessio justificat, confessio peccatis veniam donat. Omnis spes in confessione consistit.* Neque hoc alexipharmacum magno stat pretio, nec vitæ dolore cruciatur; sed expeditum est & facile. *Num oper*, interrogat S. Chrysostomus Hom. 10. in cap. 4 Gen. *aliqua stana hic expendenda? num via proluxa eunda est? num dolorem & cruciatu affere hac medicina? Absque sumptu & cruciatu est presens pharmacum, in pristina firmitatis valetudinem restituens.* Sicut ergo antidota & pharmaca præservativa crebra, morbo reditum præcludunt; & sicut scarificatio menstrua aut hebdomadaria, noxios paulatim & successivè humores & sanguinem extrahit, atque ad servandam sanitatem corporis multum juvat: ita exhomologesi hebdomadaria non minus ad animæ salutem conducit.

2. Ut fons esset, cujus aqua limpidissima, sordes quotidiano usu, adherentes, & maculas quotidianas identidem ablueremus: Sacramentum enim penitentiae, est fons ille per Zachariam prophetam Ecclesiae promissus c. 13. *Fons patens habitantibus Jerusalem, in ablutionem peccatoris.*

B b 3 . Quem-

Quemadmodum igitur indusia, mappe & similia ab iis, qui paulò honestioris conditionis sunt, singulis hebdomadis mundantur atque lavantur: sed & domus eorum frequenter purgantur: ita multò magis, hæc cura animæ per confessionem peccatorum, quot hebdomadibus, exhibenda est, ne eandem corpore viliorè existimare putemur. Et licet levia solùm peccata committamus, quæ veluti molitores, in mundi hujus molendino versantes, farinam ejusque pulvisculos penitus devitare nequimus; sæpe nihilominus ad pulveres hocce discutiendos, animæque vestem mundandam scopæ fetæ sunt adhibendæ. Sicut enim navis sentina sæpius exhauritur, ne navem aquis stillatim intrantibus, nimiumque excrescentibus, demergat: ita & animæ sentina quavis hebdomadè & sæpius exhaurienda est, ne suâ multitudinè, peccata licet levia navem demergant; id est damnationi æternæ obnoxios reddant.

3. Ut inquietudinum & perplexitatum esset remedium. Nam ut dicit Sapiens Proverb. 28. 13. *Qui abscondit scelera sua non dirigitur: qui autem confessus fuerit, & reliquerit ea, misericordiam consequetur.* Veluti coma, quæ non frequenter peccitur, usque ad eò implicatur, ut vix, aut certè non absque ingenti labore & dolore extricari valeat: ita & conscientia, quæ non frequenter per confessionem peccitur, intricata valde efficitur; nec sine magno labore purgari, ordinari & tranquillari potest. In crebrâ autem exhomologesi arbitri con-

scientiæ, prudentiæ & charitatis, penitentis animum, dissolutis nodis, explicat ac tranquillat. Teste S. Gregorio hom. 40. in Evang. *Sicut canum lingua, dum vulnus lingit, curat, ita Deiores sancti, dum in confessione nos instruunt, quasi vulnus mentis per linguam suam curant.* In animâ autem hæc ratione curatâ, ac pacatâ, locum non reperiunt Cacodæmonis fraudes & laquei, nec fallacia ejus ac sophismata. Sicut enim araneus vitat cubicula divitum, eò quòd sæpe purgantur, scopisq; pulveres & telæ detergentur: ita & Diabolus, dum cernit tentationes suas frequenti cõfessione dissipari, fugit illos religiosos, qui hebdomadatim peccata expiant. Ex quibus omnibus rectè inferimus, quàm providè, sapientèrque S. Fundator noster filiis suis hebdomadariam exhomologesi mandavit.

II. Prædictis accedunt plures alii fructus nobilissimi, quos ex confessione hebdomadaria ac crebriore percipimus: nam

1. Sacramentum pœnitentiæ est fons aquæ salientis in vitam æternam: gratiæ scilicet, quæ est thesaurus inestimabilis, omnibus mundi thesauris, omni auro, & gemmis longè præstantior. Primò quidem ex parte Sacramenti, & ut scholæ Theologiæ loquuntur, *ex opere operato*: Christus enim Salvator noster huic Sacramento, sicut & cæteris, sui sanguinis pretiosi virtute & merito quandam gratiæ portionem contulit, Sacramenta participantibus communicandam. Secundò *ex opere operantis*: propter religionem & virtutum

tutum opera, quæ homo exercet in hoc Sacramento, sese humiliando, preces fondendo, genua flectendo, contritionis actus eliciendo, pœnitentiam inunctam persolvendo; ita ut majori præparationi, devotionique gratia quoque major respondeat.

2. Vi Contritionis, peccatorum cum lethali, tum venialium culpa, & pœnæ pro iis debita pars ex opere operato remittitur: major tamen pœnæ pars uni, quàm alteri ex opere operantis relaxatur.

3. Crebrior confessio pœnitentem præservat, ne faciliè in peccata prolapsatur: tum quia gratia sacramentalis robur addit; tum quia homo studio majore cavet sibi, dum peccata Sacerdoti in tribunali sacro manifestanda esse cogitat.

4. Crebrior animi expiatio peccata, habitus malos, pravæque inclinationes in anima radices altiores agere non sinit; semper enim vellicantur, & crescere non sinuntur.

5. Crebrior exhomologesis ad mentis directionem plurimum confert: Arbitrè enim conscientia Dei, vices gerens, non modò medendi; verùm etiam illuminandi ac dirigendi gratiam à Deo obtinet. Cui enim Deus officium in Ecclesia committit; eidem ad illud ritè exercendum necessaria tribuit, ut vel hinc pateat, quanta eidem fides & reverentia sit adhibenda.

6. Tentationes minuit: mitius enim & tenuius à Diabolo tentatur homo: quoniam fraudes ejus sapius detegit, sapius eum vincit, ac triumphat.

7. Conscientia pacem ac serenitatem parit: ex qua gaudium spirituale, ac fiducia filialis erga Deum nascitur: nam mens sibi bene conscia, mens serena & tranquilla est quasi jure convivium.

8. Securitatem quoque pœnitenti adfert: gratia enim statu constitutus nulla mortis mundive pericula reformidat: *Nulla nocebit ei adversitas, si nulla ei dominetur iniquitas.* Hæc verò securitas augebitur etiam in hora mortis; quæ ei tranquilla accidit; nec ad reddendam Judici rationem magnopere trepidabit: cum solatio non exiguo sit recordari se toties conatum esse, ex sincero Dei amore, verum de peccatis dolorem elicere, totiesque per pœnitentiæ Sacramentum, animæ stolam in sanguine agni dealbasse.

9. Majorem parit in cælo gloriam, quæ digna hujus Sacramenti frequentatione semper augetur: cum augmento enim gratia, charitatis & cujusvis virtutis, incrementum quoque capit correspondens gloria.

10. Confert majus auxilium proximorum: quò enim instrumentum est purius, perfectius, Deoque conjunctius; eò ad promovendam aliorum salutem & perfectionem aptius evadit.

Atque his fructibus, & emolumentis multiplicibus viri sancti gratia & perfectionis cupidissimi, permoti fuere; ut Sacramentum hoc creberrimè frequentarent. S. P. noster Ignatius indies, nec rariùs S. Franciscus Xaverius si modò copiam Absolventis haberet, S. Franciscus Borgia binis in die vicibus, se apud conscientia arbitrum de peccatis

peccatis accusabat. R. P. Ludovicus de Ponte, quotidianâ exhomologesi animum expiabat; licet Sacerdos absoluturus (quod & de antedictis intelligendum est) vix culpam inveniret, à qua eum absolveret. L. 2. vitæ c. 6.

Quod igitur, ex præscripto S. Parentis nostri penitentia Sacramentum hebdomadatim frequentare debeamus, magnum sanè argumentum est, paternæ ejus sollicitudinis, & charitatis Divinæ, quam Deus pro nobis gerit; ut infirmitati nostræ melius consulatur. Similes enim sumus, ut antè diximus, nautis naves multis rimis fissas lacerasque habentibus, qui si certis temporibus aquam guttatim illapsam non exhauriant, sentinamque evaquent, naufragii periculum incurrunt. Ita pariter si in nos peccata per rimas sensuum tanquam noxii humores, non importarentur; hac regulâ opus haud foret; ac cùm illa indies in animam sese infundent; absque dubio exantilatione assiduâ est opus: cùm enim semper nobis cum peccatis sit negotium, ut etiam septuagies septies Petrus peccata jubeatur condonare, semper exhauriendum est: & quoties confitemur ac cum Davide dicimus: *Peccavi Domino*: audimus illud Nathan Pro-

pheta à Domino: *Transulit Dominus peccatum tuum. Confitebor aduersum me in iustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatem peccati mei.* Pl. 31. 5.

Quocirca, Dilectissimi, cùm fructus tam nobiles, tamque insignia ex hebdomadaria & crebra confessione molumenta proveniant: Deum laudemus, gratiasque ei referamus, quod per S. Ignatium, legem adeò salutarem tulerit: deinde libenti ac prompro animo, debitâque cum diligentia, hoc Penitentia Sacramentum quæ hebdomadibus frequentemus: hac ratione contra relapsum in peccata alexipharmacum; pro abluendis sordibus animæ fontem, pro perplexitatibus remedium habebimus, gratiam sacramentalem obtinebimus, culpam penamque delebimus, in virtute roborabimur, peccatorum radices extirpabimus, à conscientia directoribus illuminabimur, pacem & tranquillitatem animi consequemur, majus auxilium ad salutem proximi conferemus, in vita & morte securitate majore gaudebimus: ac denique illustriori in cælo gloriâ coronabimur.

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

EXHORTATIO IV. IN REGULAM VI. SUMMARIJ.

Explicat dispositiones necessarias ante Communionem, ad
unionem cum Christo obtinendam.

T H E M A.

*Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me
manet, & ego in eo. Joan. 6.*

Vel ex Regula.

Quemadmodum Archangelus Raphaël Juniori Tobiae in viâ terna suggestit alexipharmaca, & adjumenta, scilicet fel, cor, & carnes assas piscis Tobiae 6. Ita S. Fundator noster in via perfectionis & aeternitatis, terna praclarissima antidota nobis in regula 6. Summarii suppeditat. 1. Examen conscientiae, quod, ut diximus, felle significatum, vim illuminandi oculos mentis, ad cognoscendos nosmetipsos, & simul amaritudinem coarctationis continet. 2. Confessionem hebdomadariam adumbratam

corde piscis, quod carbonibus impositum fugabat daemones, veluti confessio, cor in igne charitatis conterit, & daemones expellit. 3. Hebdomadariam communionem. Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumant octavo quoque die. Reg. 6. & hoc representatur carne piscis assa, quam Raphaël Tobiam secum in viam conferre iussit. *Affavit carnes ejus & secum tulerunt in via, caetera salierunt. Tobiae c. 6. v. 6.* ut iis confortarent in itinere, donec venirent in Rages. *Piscis assus, est Christus passus ait Venerabilis Beda, quem in sacra communionem comeditus. Piscis assus est Christus Eucharisticus, ut docet Theophylactus: naturam enim humanam, in hujus vite mari*

Cc natan-

nascentem, affans igne propria Deitatis, ejusque humiditatem exsiccat, à profundis undis extractam, fecit escam divinam.

Ad quam escam divinam qui nos disponere debeamus; ut eam median- te, Christo uniamur, præfenti exhortatione explicabimus.

I.
Finis Eucharistiae
est unio.

I. Finis virtus & efficacia seu effectus præcipuus sanctissimi hujus Sacramenti est unio cum Christo: Testatur hoc S. August. Serm. 9. de diversis dicens: *Partus Eucharistia est unitas.* Confirmat idiplum antiquissimus Author Tertullianus L. de orat. c. 6. *Virtus Eucharistia est indivisibilitas:* hæc verò unio non est physica; sed moralis: non enim Christus nobis sic unitur, & in nostram carnem, & sanguinem transformatur; ut cibus naturalis in substantiam aliter transiit; sed postquam illum verè, & realiter sumplimus, operatur illud in anima nostra moraliter, quod cibus corporalis physice præstat in corpore, dum scilicet pascit, nutrit, auget, confortat & roborat. Hanc unionem variis similitudinibus SS. Patres declarant: S. Cyrillus Hierosolymitanus in Catech. ait: *in communione fit unio continuationis, & mixtionis; sicut ex duabus aquis, vel ceris liquefactis fit una.* S. Dionysius Areopagita de Eccles. Hierarch. c. 3. ait: *in communione est unio infusionis, & infusio spiritualis;* S. Paschasius L. de corpore & sanguine Christi, ait, *in communione fieri unionem transformationis: nam finis inquit Eucharistia est, ut in Christum transformemur;* non physice

sed moraliter, quoad mores & virtutes: Alii SS. PP. nuncupant *unionem ignitionis:* Sicut ignis ferrum occupat, & sibi quodammodo affimilat, ut videatur esse ignis, & gaudeat proprietatibus ignis: ita SS. Eucharistia moraliter nos transformat, quasi ignitos reddit, & Christi qualitates, ac proprietates nobis communicat.

Hanc unionem eò perfectiùs consequuntur extrema, quo magis sibi similia, & proportionata sunt, veluti ignis, ligno, eò perfectiùs unitur, quò lignum siccius, & aptius est ad ignem recipiendum: sic & furculus eò perfectiùs unitur stipiti, quò stipex est aptior; nam furculus cerasi aut pomi minus aptè quercui inseritur: Ita pariter Christus in Eucharistia Sacramento homini eò perfectiùs conjungitur, quò homo communionem recipiens est aptior.

II. Prima itaque dispositio ex via purgativa est puritas animæ; quæ quò erit puritati Christi similior; eò quòque erit unio perfectior. Consideranda ergo nobis est summa puritas ex parte Christi; ut ex parte nostra ad æmulandum permoveamur. *Non comedetis ex eo cruentum quid; nec collum aquæ; sed assum tantum igni.* S. Gregor. homil. 21. in Evang. *In Eucharistia, inquit, crudum agnum edunt, qui Dei presentiam non satis expendunt.* Expendamus igitur puritatem unius extremi, id est SS. Sacramenti, & ex alia parte extremi alterius, qui sumus nolimetipsi, impuritatem. In hoc SS. Sacramento omnia sunt mundissima: 1. Mundissimus est Sacramenti author,

Quis,

Quis, ait, ex vobis arguet me de peccato?

2. Mundissimus est cibus, qui est panis azymus, panis celestis, manna angelicum, agnus sine macula. 3. Mundissimæ sunt species panis candidi, & vini. 4. Mundissima est hostia, quæ Ecclesiam mundat à maculis & rugis. 5. Mundissima oblatio: *In omni loco offertur nomini meo oblatio munda.* Malach. 1. quæ & in se munda est, & alios emundat. Si igitur Deus illos Sacerdotes, qui portabant vasa Domini, in quibus nihil erat dignitatis, nisi quoddam ad Dei cultum adhiberentur, voluit esse mundos, dum dixit: *Mundamini, qui fertis vasa Domini.* Isaia 52. Quid exigit à Sacerdotibus, aliiſque communicantibus; qui ipsummet Christum Dominum omnis puritatis fontem suscipiunt & ferunt? rectè S. Augustinus serm. 252. de tempore. *Rogo vos fratres, nunquid est aliquis, qui in arca sordibus plena, velit mittere vestem suam? & si in arcam sordibus plenam vestis non mittitur pretiosa; quæ fronte in anima, qua peccatorum sordibus inquinatur, Christi Eucharistia suscipitur?*

Hæc autem puritas non solum consistit in eo, ut à gravioribus peccatis per confessionem liberi simus; sed etiam à venialibus & levissimis quidem, imò ut quantum fieri poterit, ne minimus quidem affectus inordinatus in voluntate resideat. quin verè & sincerè prius, coram Deo, totus effundatur, & Christi Domini ac Dei nostri voluntati, quàm simillima nostra voluntas, quoad actus saltem præſentes, reddatur, ita ut nihil in ea turbidum,

nihil inordinatum, nihil erga se aut creaturam aliquam, quæcunque illa sit, amore sensuali tinctum appareat; & si quid huiusmodi antè in ea fuerit, generosà saltem contritione evacuetur. S. Franciscus jam Diaconus cùm hareret, num Sacerdotio initiaretur, nec ne; Angelum obvium habuit, qui vitrum pellucidum liquore clarissimo repletum gestans, asseruit: Sacerdotes similes huic liquori esse oportere: unde ipse Sacerdotii dignitatem suscipere omnino detrectavit; quia animæ suæ puritatem illi parem esse non censuit. Eadem de causa Sancti quique præcipui indices conscientiam expiabant, ut munditiæ quàm maximà eniterent. Imitemur illos & mundemur ab omnibus inquinamentis nostris: nam hæc inter alias est causa, cur tam pauci Christo perfectè uniuntur in SS. Sacramento, quia pauci planè mundi reperiuntur.

2. Altera dispositio ad viam illuminativam pertinens complectitur virtutes, præsertim humilitatem, quæ nos valde ad unionem cum Christo aptat: neque enim humillimus Jesus, cum homine superbo & inflato perfectè unquam uniri potest: ut igitur eisdem uniamur. 1. Tali vitâ nobis vivendum est, quali Christus vivit in Eucharistia, ille se abscondit, & sua magnalia sub exiguis speciebus panis & vini occultit: quidquid habet thesaurorû celestium, quidquid sapientiæ & lucis, exiguo claudit orbiculo, verè *Deus absconditus*: ita & nos, si conjunctionem intimam serjò desideremus, nos & nostra non vanè ostentemus, sed

Cc 2 potius

porius latere & abscondi cupiamus.
 2. Sicut Christus se minimum efficit, ita ut sit in quolibet hostiæ puncto, & in minimâ particulâ; ita nos quoque parvos ac minimos exhibeamus, & estimemus: quod ut præstemus, hic consideranda est illius dignitas, & nostra vilitas, ejus immentitas & magnitudo ac nostra parvitas, ejus infinita Sanctitas & bonitas, ac nostra malitia. Unde humiliabimus nos, quàm possumus profundissimè, ac dicemus: *Domine non sum dignus*. 1. Ut te pro me incarnatum; in terris conversatum, passumque suscipiam, ac participem tuam personam, merita, carnem, sanguinem, & Divinitatem; quia ego tuae passionis ac mortis causa exstiti, te non satis amavi, exempla imitari non studui, nec tempus ac labores pro gloriâ tuâ impendi, & cum toties te mihi communicâris, ego tamen fructum exiguum retuli. 2. Agnoscamus & corde humili dicamus: *Domine non sum dignus*, ut tu gloriâ & honore coronatus, in dexterâ Patris sedens, cui data est omnis potestas in cælo & in terra, & in cujus faciem desiderant Angeli prospicere, ad me ventas vilem corpore, & affectibus vitiorum veneno infectis repletum, more suis immunda in luto peccatorum jacentem, & porcorum filiquas esurientem. 3. *Non sum dignus*, ut te judicem universorum, cum potestate magna & Majestate venturum in nubibus cæli, coram quo plangent omnes tribus terræ, recipiam; ut de cælestis gloriæ throno, ad me humili & mansuetus descendas, qui toties te ad iram provocavi. Verè

igitur *Domine non sum dignus*, sed beneficium tam grandi & incomparabili longè indignissimus.

Tertia Dispositio ad viam spectans unitivam, requirit varios actus virtutum, per quas ultimò disponimur; ut Christo uniamur. 1. Est pura intentio. 2. Fides. 3. Spes. 4. Caritas, quia Sacramentum amoris est, in quo Christus infinito nos amore prosequitur: aliâs tam mira ac stupenda nobis nequaquam præstaturus. Ergo par pari reddendum est: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo* propter nimiam ejus charitatem qua nos dilexit. Deinde oblatio, resignatio, adoratio, fames & desiderium: S. Bernardus sermone, qui incipit, *Panem Angelorum*, ait: *Potesne existimare, quale & quantum est Sacramentum Sacramentorum, Sanctum Sanctorum, dulcedo omnium dulcedinum? Ha sunt spirituales deliciae Sanctorum: hic bibunt in locis uberi torrentis lactis, fluminis mellis. Denique laudatio succedit: Edent pauperes & saturabuntur, & laudabunt Dominum.*

Expurgate igitur, Charissimi, vetus fermentum, ut sitis nova conspersio, (id est massa farinæ subacta) 1. Cor. 11. 7. Sicut per septem dies Paschales non erat permillum Hebraeis uti panis fermentato, sub pœna mortis Exod. 12. 15. Ita & nos toties communicantes limus puri, azymi, simplices, innocentes: & tota vita nostra sit dies azymorum. Itaque *epulemur non in fermento veteri malitiæ & nequitiae; sed in azymis sinceritatis & veritatis*. 1. Cor. 11. 2. Humilitate præditi, fide illumina-

tati,

minati, spe roborati, charitate succen-
si, & omnium virtutum splendore col-
tusci.

III. His præmissis succedit unio,
dum SS. Sacramentum realiter sumi-
mus, vi cuius sumptionis vis & virtus
refectionis Sacramenti, in nobis tota
perseverat; non secus, ac si Physica
unio esset, qualis est in cibo, qui in
substantiam aliti transit: nam tribuit
sua merita, confert gratiam, appli-
cat potentiam & bonitatem, ut Deum
in nobis, per actus & habitus virtutum
crescere quodammodo faciat: *Ego
sum panis vite, qui dat vitam: Nam in
ipso vita erit.* Vita formalis, vita sub-
stantialis: Verbum est vita essentiali-
ter subsistens: est vita tum naturalis,
omnibus creaturis dans vitam, tum
supernaturalis, quia est fons gratia &
gloria, per quem *Vivent corda eorum
in seculum seculi.* Itaque Christus in
nobis existens, non operatur solum, ut
instrumentum mortuum, sed vivum:
imò ut causa principalis moralis, in-
tellectu nimirum & voluntate. Nam
cum videat & amet dignè communi-
cantes, Deo pro illis sua exhibet me-
rita, & pactum cum Deo initum, &
consequenter applicat præsentem intinè
bonitatem, misericordiam, iustitiam,
virtutem, & spiritualem refectionem,
animæque & corporis sanctificatio-
nem: non secus atque olim degens in
hac vita, eandem applicabat ad ope-

ra miraculosa. Nec verò transit citò
eadem virtus; sed primò oblectat,
deinde vires confert ad functiones spi-
rituales, denique excitat ad omnia in
dei gloriam, reliquis contemptis, refe-
renda; adversaque generosè sufferenda.
O felix unio! O beata conjun-
ctio, qua Deus Opt. Max. cum misero
homine, Christus animarum sponfus
cum anima tanquam sponsa dilecta,
potentia cū fragilitate, sapientia cum
ignorantia, Sanctitas cum impuritate,
immortalitas cū mortalitate, lux cum
caligine, vita cum morte, arcto amicitia
& charitatis vinculo copulatur, è
quo meritorum applicatio, illuminatio,
sanctificatio, operumque superna-
turalium operatio sequuntur.

Quod ut obtineamus, Charissimi,
facile dispicitis; quanto studio ani-
mas nostras disponere oporteat; ut
tam oprata beatæque unione potia-
mur: quantà curâ animæ munditiem
quàm maximam procurare expediat;
ut puritati infinitæ conjungi mereamur?
quantà industriâ demissionem
animi profundissimam comparare, ut
humilitati summæ assimilermur? quan-
to conatu in virtutes Christi acquiren-
das incumbere, ut tanto bono uniri
mereamur? cum quo, per quem, & ex
quo bona omnia, tanquam fonte
inexhausto, in nos affatim
derivantur.

EXHORTATIO V.
IN REGULAM VI. SUMMARIJ,
De fructibus Communionis & unionis Eucharisticæ.

T H E M A.

Lignum vitæ, afferens fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum. Apoc. 22. 2.

Magna fuit Providentia Divina, quæ adamo protoplasto parenti nostro inter cæteras arbores, nobilissimam concessit lignum vitæ; cujus fructu vitam temporalem conservaret: at major ejusdem, erga Ecclesiam suam novam, Providentia extitit, dum in ea, tanquam in Paradiso suo, præter alias arbores, sive Sacramenta, lignum vitæ, id est panem vitæ, sive Sacramentum Eucharisticæ, in alimoniam animæ collocavit. Quod multò melius comparari potest cum altero, ligno vitæ, in paradiso cælesti confito de quo scribit S. Joannes, quod adferat fructus duodecim, per menses singulos reddens fructum suum: sive sint

specie diversi, quo eorum varietas delectet; sive unus & idem duodecies in anno proveniens, ut recens semper recreet: & folia illius ligni ad sanitatem gentium. Divinum enim hoc Sacramentum, in quo continetur ille Dominus, qui dixit: *Ego sum via, veritas, & vita.* Joan. 14. profert fructus duodecim, varietatem scilicet virtutum in anima nostræ; quæ illam impellunt ad exercendos duodecim fructus, ab Apostolo ad Gal. 5. *Fructus spiritus*, nuncupatos: & sunt, *charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas*, quas renovat hoc Sacramentum, quoties dispositione ac præparatione debitâ sumitur: cujus folia, id est, verba de illo in sacris paginis exarata, virtute pollent, sanitatem perfectè restituendi: Verba quæ locutus

locus sum vobis, spiritus & vita sunt: ait idem Dominus. Joan. 6.

Quare fructus duodenos, ligni vitæ, seu communionis & unionis Eucharisticæ, in præfati exhortatione insinuabimus, ut non tantum per menses singulos; sed etiam hebdomades singulas juxta regulam sextam, iisdem refocillemur.

I. Inter cæteros fructus, quos lignum vitæ seu arbor Eucharistica, in communionem sacra & unione cum anima, in ea producit, est

1. Fructus est, *directio*: constat ex Psalmo 22. in quo Vates Regius, Eucharistica affectus, & fructus ordine describit: *Ps. 1. 2. 3. 4. 5. 6.* & quidem primò aspiciatur: *Dominus regit me. Ps. 1.* Dum enim, in sacra synaxi, se mihi unit; in medio mei, tanquam Rex in throno residens, *regit me*, gubernat ac dirigit: tanquam sol in medio stellarum, potentias meas illuminat, tanquam Magister in medio discipulorum docet: tanquam Dux in medio militum instruit: tanquam Pastor in medio ovium, me dirigit. *Tua Pater providentia gubernat Sap. 14.* & me non aliter regit, tanquam si solus in mundo forem. *Sic namque intendis singulis, ac si vaces à cunctis, & sic simul intendis omnibus, ac si vaces à singulis: omnia administrando implet, & regis implendo, nec uniusquisque decet, cum disponis unum, nec uni decet, cum disponis universa, cuncta natura tua potentia quietus operaris. S. Gregor. L. 25. Moral. c. 13.*

2. Fructus est, *provisio* de rebus necessariis, sive *abundantia & plenitudo*

gratiæ: additur enim loc. cit. *Ps. 1. Et nihil mihi deerit.* Quid enim deerit illi, qui Deum possidet, habentem omnia? Quid deerit illi; in quo est præsens, pelagus immensum, charismatum divinatorum; & omnium cælestium donorum mare, plenum gratiæ & veritatis? Veluti vas plenissimum continere se nequit, quin effluat, ita ipse infinitam se suæque bona communicandi propensionem habet, & continere se nequit, quin ea liberalissimè profundat? Quid deerit illi, qui possidet solem justitiæ, qui non potest non splendoris sui infiniti radios diffundere? Qui tenet infinitæ activitatis ignem, qui non potest non materiam aptam calefacere & inflammare? Nihil ergo, mihi deerit vel in corpore, vel in anima, quia tu me *6 JESU!* corpore & animâ tuâ pascis & reficis, facultates omnes replet: & es mihi *omnia in omnibus. 1. Corinth. 15.* Nam si premo fame, cibus es: si siti areo, potus es, si morbis obrutor, medicus & medicina es; si tenebris involvor, lux es; si debilis sum, omnipotentia es, si insipiens, sapientia; si iniquus, justitia; si pauper, opulentia; si malignus, bonitas & sanctitas infinita. Et quid mihi deerit: Deus meus & omnia?

3. Fructus est, *Refectio* animæ. Nam tanquam panis vitæ, pascit, vitam conservat, nutrit, augmentat, ac reficit: addit enim Propheta L. c. *Ps. 1. In loco pascuit, ibi me collocavit: & ubi in latino legimus, Dominus regit me, in græco textu est, Dominus pascit me: ποιμαίνω. Verè pastor bonus, qui in optimis*

3. Refectio,

optimis pascuis nos collocat. Bona pascua divina Sacramenta sunt, ait S. Ambrosius. O qualia pascua! caro JESU sanctissima! Caro mea verè est cibus. O qualia pascua sanguis JESU nobilissimus! & sanguis meus verè est potus. Spiritus divinissimus, imò iptummet verum, summum, & omne bonum. In pascuis uberrimis pascam eas, & in montibus excelsis Israël, erunt pascua earum; ibi requiescent in herbis virentibus, & in pascuis pinguibus pascentur. Ezech. 34. Verè igitur, bona pascua: in quibus, novum florem capio, qui prabet mihi odorem resurrectionis, carpo lilium, in quo est splendor aternitatis, carpo rosam, divini corporis sanguinem. S. Ambrosius.

II. Posternos jam dictos, alii, non minus utiles dulcèsq; ab arbore Eucharistica producuntur fructus. Quorum

4.
Potatio.

4. Fructus est. Sitis extinctio, cupiditatum inordinatarum sedatio, passionum refrigeratio. Est enim Christus Eucharisticus, instar roris vel aquæ, concupiscentiæ ardorem refrigerantis, & veluti in fornace Babylonica, flammam extinguentis: quod Propheta innuit *Y. 2. L. c.* his verbis: *Super aquam refectiois educavit me. Fons sapientiæ verbum Dei in excelsis Eccli. 1. 5.* Ex hoc fonte scaturiunt aquæ, salientes in vitam aternam: ex quibus, mediante Communione & unione Eucharistica, haurimus copiosè: *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris. Isaia c. 12.* nimirum de fonte misericordiæ, ut ait S. Bernardus serm. 1. de Nativ. ad diligendas

culpas, aquas remissionis; de fonte sapientiæ ad potandam sicut, aquas discretionis: de fonte gratiæ, ad irrigandas fructus bonorum operum, aquas devotionis. De fonte charitatis ad decoquendos cibos afflictionum, aquas amulatus, zeli & fervoris, ad omnes cupiditates nostras restinguendas.

5. Fructus est. *Conversio animæ, & præservatio à quotidianis delictis. Ex animam meam convertit.* Ait Psalmista *L. c. 5. 2.* Erravit anima mea, sicut ovis quæ perit; sed pastor bonus animam meam convertit. Unde verè cum S. Augustino fateor Soliloq. c. 13. *Quando erravi, ad viam reduxisti me; quando peccavi, corripuisti me; quando tristis fui, consolatus es me; quando desperavi, confortasti me; quando cecidi, erexisti me: quando stertenuisti me; quando clamavi, exaudiisti me: in manibus tuis descripsisti me, ut semper sit memoria mea apud te: venisti pro me, ut redimeres me; dilexisti me Dominus, plus quàm te; quia mihi voluisti pro me. O quot modis, viisque tentasti, ut converteres & reduceres errantem me! nunc promissis, nunc donis, nunc minis, nunc trahendo firniculis charitatis; ingeminans: *Revertere, revertere Sulamitis, revertere ut intueamur te. Cant. 6.**

6. Fructus est: *Deductio in semitam justitiæ & perfectionis & inclinatio in bonum.* Insinuat id David *L. c. 5. 4.* *Et deduxit me in semitam justitiæ.* Omnes nos, quasi oves erravimus, declinavit unusquisque in viam suam: sed benigna manus Domini reduxit nos in viam justitiæ. Semita justitiæ est via mandata

mandatorum Dei: semita iustitiæ est semita consiliorum ejus, semita iustitiæ est semita inspirationum ejus, denique semita iustitiæ universalis est semita omnigenæ virtutis & perfectionis, in qua, ad quam, & per quam virtute S. Sacramenti nos deducit, gratiâ confortans, & exemplo præcedens. Hic enim docet & ostendit semitam humilitatis, infinitam Majestatem & splendorem sub vili specierum velo occultans: semitam obedientiæ, ad vocem Sacerdotis præsentem se sistendo: semitam mansuetudinis & patientiæ, ab infidelibus & hæreticis tor injurias tolerando: semitam charitatis & misericordiæ, omnia misericordiæ opera, absque personarum acceptione exercendo. Denique semitam perseverantiæ; eadem usque ad consummationem sæculi continuando. O Domine, deduc me in via tua. Psal. 85: *Deduc me in semita mandatorum tuorum.* Psal. 118. Consiliorum quoque & inspirationum; atque omnis Evangelicæ perfectionis; ut te duce ad optatam felicis æternitatis metam perveniam.

III. Præter dictos sequuntur fructus alii.

7. Fructus. Protectio & medela contra tentationes & pereundi pericula. *Nam etsi ambulavero in medio umbrae mortis, non timebo mala; quoniam tu mecum es.* L. c. 4. Christus Eucharisticus protector noster est: sub umbra alarum suarum animas, tanquam columbas pavidas, ingruente accipit, protegens. Hoc vivificum Sacramentum est contra omnia tela

nequissimi ignea scutum, est umbra culum diei ab æstu prosperitatis & superbiæ: est tegumentum ardoris & cupiditatis suscitatae à carne: est securitas & asyllum à pluvia & turbine adversitatis, & tentationis in vita & morte: ejus enim præsentia defendit & animat: nam *Etsi ambulavero in medio umbrae mortis, non timebo mala; quoniam tu mecum es.* Ingruant pericula peccatorum, occurrant precipitia lapsuum, insurgant venti tentationum, saviant fluctus concupiscentiarum, suscitent prælia phalanges Demonum; *Non timebo mala, quoniam tu mecum es.*

8. Fructus. Consolatio spiritualis, spes & fiducia: subdit enim coronatus Vates l. c. 4. *Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt.* Triplicem in scriptura Divina virgam seu baculum legimus: Regum, Pastorum, Pontificum, primâ rebelles subjunguntur, secundâ oves ducuntur, tertiâ filii reguntur. Prima enim valet ad vitiatorum expulsionem; secunda ad morum compositionem; tertia ad virtutum ordinationem. Prima est virga Joseph, quâ ei Aegyptii subjiciuntur, secunda Moysis, quâ Pharaonis serpentes absorbentur; tertia Aaronis, quæ frondit, floruit, & fructum protulit. In S. Sacramento, triplici virgâ Rex noster & Pontifex & Pastor utitur. *Virga directionis, virga regni tui,* quâ nos sibi subjicit; virga Pastoris, quâ nos regit, & contra lupos protegit; virga & pedum Pontificis, quâ omni perfectione nos pascit & dirigit. Omnes verò solatio sunt, ac præcipuè

I.
Consolatio.

D d vi

vi meritorum baculi sanctæ crucis, & patrocinio virgæ B. Virginis, quæ est virga de radice Jesse, virga Aaronis, florida & fructifera.

9.
Confortatio.

9. Fructus, robur & fortitudo in adversis, magnanimitas in persecutionibus. *Parasti in conspectu meo mensam adversus eos, qui tribulant me. Ps. 5.* Hanc mensam paravit Sapientia Divina, quæ *adificavit sibi domum* (Ecclesiæ) *miscuit vinum & proposuit mensam suam, & misit ancillas suas,* (præcones Evangelii) *ut vocarent, & invitarent: Venite comedite panem meum, & bibite vinum, quod miscui vobis.* Proverb. 9. O qualia in hac mensa proponuntur fercula! Christi humanitas Sacrosancta, cum membris, potentiis, virtutibus, meritis. Christi Divinitas, cum omnipotentia, sapientia, bonitate, pulchritudine sanctitate & reliquis attributis. O quis hæc mensam confortatus, tribulantes reformidet; aut eorum infestationibus peccatore generoso non obnitatur?

IV. Fructus ultimi sunt.

10.
Unctio.

10. Fructus, Unctio, gratiæ, misericordiæ & lætitiæ. *Impinguasti in oleo caput meum. L. c. Ps. 5.* Solebant Veteres in convivii inter primarias delicias adhibere unguenta pretiosa; quod, quia neglexit Simon Phariseus, audiit: *Oleo caput meum non unxisti.* Lucæ c. 7. Sancta verò Maria Magdalena observavit, & laudem retulit. Matth. 26. Christus Dominus, Unctus Domini, unctus oleo lætitiæ, gratiæ, unionis hypostaticæ, & visionis beatificæ, multiplici oleo electos suos impinguat. Nam scepulas & pectus in

Baptismo: frontem in Sacramento confirmationis; manus in Sacramento Ordinis, quinque sensuum organa in extrema unctione; sed specialiter in SS. Eucharistiæ Sacramento, impinguat eos oleo misericordiæ, gratiæ, charitatis, lætitiæ spiritualis; & confortationis, quo esurientes reficit, eorum vulnera sanat, pabulum luminis & ardoris præbet. luctatores efficit, & in cibum, in manna seu panem oleatum se liberalissimè tribuit.

11. Fructus Ebrietas spiritualis. *Et calix meus inebrians quam præclarus est. l. c. Ps. 116.* *Hic est calix, novum testamentum in sanguine meo: Quem Redemptor propter nimiam charitatem, quæ dilexit nos, quodammodo ebrius, infundit; & omnes fideles ad bibendum invitat: Venite, bibite vinum, quod miscui vobis. Bibite & inebriamini Charissimi Caut. 4. 1.* O præclarum calicem! O sanctam ebrietatem! quam potus Eucharisticus causat: dum cor hominis lætificat, exhilarat, adversitatum oblivionem inducit, merores depellit, excitat, animat, omniaque ardua vincit, amara in dulcedinem, & dulcia in amaritudinem vertit. Hic calix lapides Stephano, craticulam Laurentio; crucem Petro, gladium Paulo, cultrum Bartholomæo, omnia tormenta Martyribus, omnia adversa Confessoribus, omnia certamina Virginitibus, in neçar & ambrosiam, in mel & saccharum commutat; ita ut ea præsancta ebrietate, vix sentiant. O calix inebrians, quam præclarus!

12. Fructus. *Deductio in calum, Et misericordia tua subsequetur me, omnia*

hinc diebus vita mea: ut inhabitem in domo Domini, in longitudinem dierum. y. 6. l. c. Hæc misericordia Dei in Sacramento Eucharistia comitatur & subsequitur nos, omnibus diebus vitæ, quibus prædictos fructus in nobis profert, & in morte ipsa; in qua tanquam viaticum æternitatis felicis præbetur; & post mortem in purgantibus flammis, quò vis Sacrificii & Eucharistia penetrat. Donec perveniamus ad cælum, & inhabitemus in domo Domini in longitudinem dierum, vitæ beatæ æternum fructuri: nam *Qui manducat hunc panem, vivet in æternam.* Joan. 6.

O quam magna multitudo dulcedinis tue, quam abscondisti timentibus te! Psal. 40. Verè *Venerunt mihi omnia bona pariter cum ea.* Sap. 7. 11. Sed quid faciemus, Charissimi, ut lignum vitæ, arbor Eucharistica hos fructus duodenos in nobis producat. 1. *Dilata os tuum, & ego implebo illud.* Psal. 80. 11. Id est, præpara te, dispone, evacua te ab affectibus terrenis: ut parâ & sincerâ mēte accedas. 2. *Quemadmodum Christus Dominus tot quasi vicibus se tibi donat, quot in sacra hostia, particula sunt & puncta:* ita vicissim tu te totum ei offer idque in omnibus actionibus tuis & vitæ momentis 3. Veluti Salvator tibi offert corpus suum, nunc quidem

gloriosum, sed antè plagis vulneratum & contusum; ita quoque tu ei offer corpus tuum, non deliciis innutritum, sed asperè habitum, & pœnolis operibus castigatum, varièque mortificatum. 4. Velut ille animam suam, intellectum, memoriam & voluntatem, cum sensibus & potentiis atque omnibus eorum actibus, amore immenso inflammatis Patri cœlesti pro nobis offert: ita tu animam, intellectum, voluntatem fide, spe, & charitate ardentem, cum cæteris potentiis immola. Denique sicut Christus Dominus, per mutationem & transubstantiationem panis & vini, in corpus & sanguinem suum in Eucharistia ponitur, servatis tantum accidentibus; ita & tu per crebram communionem, in eum transmuteris, servatis tantum vitæ communis & exterioris accidentibus, implens illud Apostoli ad Rom. 17. *Induimini Dominum Jesum Christum.*

Hæc ratione, ex hoc ligno vitæ directionem, provisionem, refectionem, mortificationem, conversionem, deductionem, profectioem, consolationem, fortitudinem, unctionem, ebrietatem spiritualem & æternam beatitudinem, fructus sanè nobilissimos copiosè decerpes.

